

L'Esquella de la Torratxa

ANY LII - Núm 2600 - 15 cts. - Atrassats 30

MON

LA BRUIXA A L'HORA NOVA

Fins a nosaltres ens perjudica, que cada dissabte haurem de sortir una hora mes aviat.

Teatre Català NOVEDADES

COMPANYIA CATALANA

DIRECCIÓ: CARLES CAPDEVILA

Avui, tarda, la famosa obra dramàtica de Mossen Garriga: **La Gloria i Un cop d'estat**. Preu popular. Diumenge, a dos quarts de quatre: **Les Aventures d'En Massagran**. A dos quarts de sis, 2 obres de gran èxit: **La tia d'Amèrica**, tres actes, d'En Soldevila, i **Les llàgrimes de l'Angelina**, tres actes del poeta Sagarra.

Es repartirà en Comptaduria

Banquets ben servits al HOTEL ORIENT

Rambla del Mig, 20
BARCELONA

Blenorràgics:

No ho dubteu. El guariment de la vostra purgació està amb els

Cachets Neisserinos

Exit garantit. Tractament ràpid, discret i sense molèsties

Venda: Farmàcies i Centres d'específics

Preu de la capsa: 5'50 pessetes

Si voleu menjar be
aneu al restaurant

Grill - Room

Lloc predilecte dels gurmets
Escudillers, 8

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties, gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRÉ

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anèxitis*, *fluijos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Soivré**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que necessiten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sífilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acaé*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Píndoles depuratives del Dr. Soivré**, que són la medicació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronsos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundós, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatòria* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Soivré**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a *Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16. telèfon 544 S. M. Barcelona*, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentrellament, tractament i guariment de les dites malalties.

BICICLETES ESPORTS
ACCESORIS

SANROMÀ

Balmes, 62 - Telèfon 12303 - BARCELONA

DEMANEU TARIFES DE PREUS

ANTONI LOPEZ

IMPRESSOR

Carrer de l'Om, 8

BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

La muntanya

S'ACOSTA la inauguració de l'Exposició de Barcelona; s'acosta el moment brillant en què la Ciutat tornarà a Montjuïc, si no a seure-hi i a beure aigua fresca, com a mitjans del segle XIX, a adonar-se'n de la beutat magnífica de la gran Ciutat que a contracor de molts dels que la fan gran, seguirà ferma i decidida al costat de la seva tradició i de la seva personalitat.

"Gaziel" digué, en ocasió no gaire llunyana, si tenim en compte el valor del temps dins de la història, que Catalunya era una mena de Moloch, perquè es menjava llurs fills, els "liquidava" aviat. Pot ésser que tingui raó Agustí Calvet, però també fóra curiós d'esbrinar per quins set sous, la Ciutat que molts voldrien veure de nou murallada, s'eixampla cada dia més, tot i que no els plau l'engrandiment. Dels propis enemics la Ciutat en fa protectors. No recordo exactament en quin llibre de llegendes indostàniques vaig trobar el "récit" d'una dona o una deessa a la que els propis enemics no tenien més remei que enlairar i respectar. Barcelona és gran i magnífica, complint el fet que la profecia del Poeta li carregà en la història.

Arriba l'Exposició, els gallarets, les banderes arborades, els 60.000 coloms que faran un sostre alat damunt la Ciutat, cobrint el sol i portant la negra nit en plena diada de festa; s'acosta el moment que els carrers s'ompliran de gent estranya i la muntanya es veurà plena de llum i d'aigua i que emmirallarà el món per la seva bellesa única. Aquest moment serà un fet material; damunt del fet material, damunt del valor crematístic, caldria que s'hi notés aquell batec popular, aquell batec ple de sang i suor que immortalitza homes i gestes i sense el qual és inútil tot sacrifici i tot esforç, perquè resulten inútils davant la indiferència del turista passavolant.

La muntanya tacada amb un adjectiu abjecte deixarà d'ésser representació d'una tradició dramàtica, per a passar a ésser lloc d'encantament. Jardins magnífics i dolços, sota l'ombra dels quals ja no hi jeuran mai més les famílies obreres aixecant el porró, sinó que s'hi veuran els enamorats tendres, les angleses amb ulleres, els alemanys amb kodak,

els francesos que diuen paraules rimbombants: "—Oh, charmant, magnifique, exquis, splendide, formidable!"—; Palaus de marbre i pedres dins dels quals hi ha la documentació que fa grans els pobles; les històries i les tradicions; l'art ferm durant els segles, etc...; fonts lluminoses que portaran en elles les noves modalitats de l'art i de la fantasia; llums potents que donaran a les coses i a les ombres formes noves i suggestives. Tot allò que calma el desig dels ulls de veure més i saber més coses; tot allò que demana la nostra curiositat quotidiana per a estar satisfets d'haver nascut.

Montjuïc ha perdut ja aquell aire feréstec que li daven els abruptes cims, els espadats erms, els caminets selvatges, les barraques de gitanos i els balls populars on les *raspes* i els *pintes* ballaven al so cadenciós d'una *habanera*, mentre es feia la manilla, es preparava un cop contra una torre de Sant Gervasi o senzillament es parlava malament del Govern.

Sota l'ombra del castell, Montjuïc tenia un to de muntanya de tragèdia, funestament dramàtica. Ara tot allò selvatge i feréstec té un to de dolcesa i d'amor. Es una calma espiritual, un repòs de suavitat. Molts cops hem pujat a la muntanya, i molts cops hem de pujar-hi en aquesta vida. De vegades, mirant la Ciutat des de qualsevol de les balconades, ens hem sentit una mica senyors de la Ciutat. Hem pensat que tot el que veiem, era nostre, i que en aquells carrers i places agermanats hi havia com una ànima presonera. Ara la Ciutat, quan torni a anar a Montjuïc, tindrà el camí fàcil i la pujada còmoda.

No pensem en l'Exposició. Pensem en el que seran aquells recons, aquelles explanades, aquells camins, un cop passada l'Exposició, un cop finida la festa. Montjuïc podrà ésser la nostra Ciutat jardí. La banda de la Ciutat es poblarà de petites cases o de cases de veïnat; els jardins seran l'hortet espiritual d'uns homes refinats o rics que podran gaudir d'aquest refinament. Pensem també que Sans i Hostafrancs deixaran d'ésser el que són per a convertir-se en una barriada distingida i magnífica, que cauran les muralles de les Drassanes i que el districte V deixarà d'ésser el femer espiritual d'unes coïmes que han pres seriosament el seu paper de sacrificades mullers del món... Mirem la Barcelona d'ací vint anys, d'ací a trenta.

Ha crescut. No l'han mort ni els crits del carrer ni les bombes ni les revolucions ni res. Ha crescut contra tots i contra tothom, com si a la vida tingués la missió d'anar enllà, camí del que es desconeix, com la quilla del vaixell, que sembla Montjuïc, mirant de cantó, camí de les terres d'Orient d'on tregué la força que avui encara frueix.

FRANCESC MADRID

INFATIGABLE

Ho és un excellent escriptor, jove encara, i que produeix amb una abundància inexhaurible. No es pot obrir un diari sense trobar un dels seus articles, una revista, sense un dels seus contes, i no parlem de les seves novel·les, de les seves comèdies.

—¿Com us ho feu—li preguntaren l'altre dia, per escriure tant? Sou infatigable!

—Es molt senzil—respongué.—Quan la mà dreta està cansada, escric amb la mà esquerra.

FATUITAT

Per més que es digui, el donjoanisme no s'acaba. L'altre dia, a un dels salons més brillants, hom preguntava a un conegut aristòcrata, que avui fa forrolla:

—¿Creieu que encara queden dones virtuoses al món?

—En tot cas, no pas allí on jo sigui—respongué ràpid.

SALVADOR PERARNAU

Aquesta setmana volíem parlar de la pluja. Parlant de la pluja, no ofendríem ningú, no s'enfadaria ningú.

Però heu-vos ací que, en agafar un diari, ens assabentem de què Salvador Perarnau, el nostre company, ha guanyat l'Englantina d'Or als Jocs Florals de Barcelona. I dediquem aquest glossari al nostre company. Suposem que no s'enfadarà ningú si parlem d'un poeta. Tenim tanta por que la gent s'enfadi!

Salvador Perarnau vingué fa uns anys a Barcelona. Tot el seu equipatge, tota la seva fortuna, eren uns quants versos. Ja compendreu que amb aquest bagatge, els somriures no florien al seu pas, ni se li obrien els braços. A casa nostra un poeta — un poeta de debò — fa més por que una pedregada.

Salvador Perarnau es trobà sol a la ciutat inhospitària i immensa. Conegué les seves nits tèrboles i espesses, els seus amors miserables, la seva tristesa, la seva misèria. Salvador Perarnau fou l'amic de tots els tristos, de tots els que no tenen llar, de tots els maleïts de la terra. Però a cada un d'ells, com un Crist, tenia una paraula bona i suau. I amb ells i per a ells feia versos.

"L'Esquella de la Torratxa" li obrí les seves pàgines, i Salvador Perarnau començà a publicar-hi aquests versos meravellosos, magnífics, que vosaltres llegiu cada setmana.

Versos de gran poeta, de poeta singularíssim, personalíssim, d'aquells que no en neixen cada dia. El poble, el lector humil i andònim, els llegia i els admirava. Salvador Perarnau s'anava fent un nom. Però els "savis", els crítics,

els que tenen un diari a la seva disposició, es feien el sord a aquest nom. La incomprensió, el silenci, el menyspreu es feien a l'entorn del nom del nostre amic. Sols J. M. López-Picó—ànima delicadíssima, gran senyor de la nostra poesia, que tampoc no escapa a les sagetes brutes de fel dels homes d'obra negativa i eixorca—l'acollí a "La Revista".

Els altres callaren. El seu silenci és una cosa grotesca i odiosa. Però, dissortadament, ja hi estem acostumats. I ja el poble n'heu esment.

Salvador Perarnau, senyors, és un gran poeta. Tal com sona: un gran poeta, un dels més personals de la moderna lírica catalana. Els seus versos, xops d'humanitat, de llàgrimes i goig d'humanitat, mereixen tots els elogis.

Tots els elogis que fins avui, injustament, se li han negat.

VIRAI

Aquells pisets...

El transeünt mitjanament observador haurà pogut constatar, en travessar per un indret o altre els barris de la Reforma, com cada volta que s'hi enderroca un vell immoble, resten visibles, mesos i mesos, en la paret de l'edifici lllindant, al fons o bé al costat, les marques de les habitacions corresponents als pisos que fonen aterrats.

No hi ha res tan curiós i ensems tan tràgic com aquests segells de vida pretèrita casolana, reduïts espais de mur irregularment quadriculats, que són a la vegada bigarrats i descolorits mostraris de paperaire o de pintor.

Des del que fou botiga o magatzem fins a la llinda de les golfies, del sostremort o del terrat, tota la casa desapareguda veureu que resta detalladament grafiada en la paret veïna; pisets esquifits, cambres obscures, nínxols de dolor, de joia o de pecat que visqueren centúries en la fosca; i en alguna d'aqueixes parets, a voltes durant dies i setmanes, veureu que encara hi resta un cartell enganxat, un cromo de calendari que penja, o una creu de palma clavada darrera una porta.

L'escassa llum que anys i més anys s'entaforà per les minses obertures, s'anà menjant el color del paper al voltant dels quadros i dels mobles, deixant la silueta llur marcada a la paret, el bufet, la calaixera, l'armari-mirall, la tauleta de nit; de manera que amb poc esforç d'imaginació podríem endevinar: això era el menjador, això la cuina. Era la llum escassa, llum de segona mà, que aconseguia amb el temps aqueixes marques.

El que no arribaríem a concebre mai són les virtuts, els vicis, el mal i el bé, els plors o les alegries, els besos d'amor o de pietat, les joies i els crims de la subconsciència, que es covaren en aquells nius-pisets, avui destroçats i potser ja morts o eixalats els tristos ocells que s'hi ajocaven...

El sol tampoc en sabia res, perquè no hi arribà mai; per això, ara que pot, ara que l'espai li ho permet, es complau a festejar aquelles velles parets amb les llargues i dolces besades dels seus raigs manyagaires.

FRA NOI

PROTECCIO A LA INFANCIA

Tan petita com és, i ja ens fa el servei com una dona gran.

Jocs Florals de Barcelona

1929

VEREDICTE

Premis ordinariis:

Flor natural: número 171, "Oda dionisiaca". Accèssit: número 38, "Elegia d'una amor perduda".

Englantina d'or: número 226, "L'hereu de les muntanyes", lema: "I duu les serres cor endins". Primer accèssit: número 184, "La plaça"; lema: "Festa". Segon accèssit: número 115, "El poble natal"; lema "Evocació".

Viola d'or i d'argent: núm. 62, "Elogi inversemblant". Primer accèssit, número 213, "A la verge prefigurada";

lema: "Novena". Segon accèssit: número 13, "Tríptic d'oracions"; lema: "Sonets".

Premis extraordinariis:

Copa artística: No s'adjudica.

Premis extraordinariis atorgats pels mantenedors: número 6, "Poema de la Mort"; lema: "Qui comme moi", etc. Número 28, "Oda domèstica; lema: "Les mans de l'esposa".

Premi Dolors Monserdà: No s'adjudica.

Premi Fastenrath: "L'oci de la paraula", de J. M. López-Picó.

Premi Concepció Rabell: "El pont de la Mar Blava", de L. Nicolau d'Olwer.

Moment

Avui he tingut un moment de felicitat, un moment d'aquells que hom té cada vuit o nou anys; un moment breu, brevíssim, intens, d'una claredat suprema, d'una dolcesa que arriba a la violència.

Era un moment que el cor i el seny eren distrets, i sense pensar pensava: "Sóc feliç, ben feliç!" Així que el seny ha arribat a considerar, la felicitat ha fugit com un ocell virolat i melodiós que cantava en la branca de la meva inconsciència, i ha rebut la pedrada esveradora del seny.

I m'he quedat pensant: "Per què eres feliç? Què t'ha passat de nou?" No he trobat cap causa del meu moment de felicitat. Crec que no existeix cap causa, o, si existeix, és tan oculta esperit endins, que les dots mentals no hi arriben. He trobat, de seguida, moltes causes per estar descontent. M'he vist pobre i aclaparat a la vida, i he vist que avui era un dels dies més propicis a la tristesa per a mi. I, en canvi, he tingut un moment de pura felicitat, de felicitat absoluta, si és que la pugui fruir un mortal.

He pensat, de seguida, que la felicitat davalla d'un més enllà absolutament desconegut per a l'home, o potser ve d'un tan ençà, que la mateixa proximitat no ens el deixa veure. Però vingui d'un ençà o d'un enllà, ve d'un ignot misteriós que potser portem en nosaltres mateixos. I seguidament he pensat: Per què aquests moments són tan cassos en la vida dels mortals? Jo mateix sé que l'he tingut d'altres vegades un moment així; ho recordo bé,

però em fóra impossible precisar quan. I recordo, també, moments d'una tristesa insondable, caòtica, comparables a aquest moment de felicitat.

I pensant, pensant, he restat en un silenci llarg i pregon submergit en consideracions metafísiques que no sabria pas dir per què els raonaments filosòfics més grans que s'han pensat no són escrits, i he arribat a aquella vulgaritat de què la vida és un misteri, i aquesta vulgaritat m'ha semblat transcendental.

Sí, sense buscar-lo; perquè sí; he tingut un moment de felicitat, per què no puc perllongar-lo? I sols el silenci i la buidor m'han respost.

El silenci! Qui sap si ve del silenci aquesta felicitat? El silenci és la cosa més gran, amb tot i ésser una idea negativa. Quan no existia res, el silenci estava en Déu i el silenci era Déu omplint l'univers.

Sorgí la paraula creadora nascuda del silenci etern, i el silenci fou el Déu creador que trencà el silenci. Per ell foren fetes totes les coses. Però, si jo no sóc creient, per què busco en Déu la causa? Per què m'embranco espais amunt, si visc tan arran de terra?

I si aquest moment fos Déu? Jo he sentit aquest moment amb una intensitat infinita, omnipotent. Aquest moment ha passa fugaç com un estel deixant un fil de llum pel cel del meu esperit i esquinant de cap a cap la fosca, i he perdut l'estel i el fil de llum: el moment de felicitat. L'he perdut per raonament, per consciència. L'home és un voraç destructor de les pròpies meravelles. Jo sóc el destructor de la meua felicitat. L'home busca la

NO ES POT ESSER MASSA EXIGENT.

—Ha fet malament de deixar aquell empleo. Almenys, hi tenia el pa!

—El pa, sí; però, i el vi?

felicitat, sempre, sempre; quan la troba no n'és conscient, i la destrueix per una inconscient consciència.

Restaré en silenci fins que torni la felicitat, i sé del cert que només durarà un moment, com ara, perquè jo mateix tornaré a destruir-la. Som homes i busquem Déu en nosaltres, àdhuc els que no hi creiem.

Així mateix la paraula creadora degué palpar el buit fins a retrobar-se feta cosa. El No-res, era ple del Tot, o, si no, no hauria pogut crear-lo. El Tot i el No-res són la mateixa cosa. I la felicitat i la infelicitat i Déu i el Tot i el No-res només tenen la força de la paraula i l'imperatiu del moment.

Pel pecat de néixer, tot ha de morir. Només existeix el present. El present és un moment tan curt, que no tenim ni temps de pensar-lo. Quan el pensem, ja ens ha fugit i ja som en un altre moment present que ens escapa. Amb aquesta rapidesa, fuig la felicitat quan volem deturar-la. Un moment feliç deixa un buit ple de misteri incompreensible. Potser en el fons del misteri s'hi amaga la felicitat embolcallada amb tristesa.

El misteri és la carn, i la felicitat és l'ànima. Quan busquem l'ànima, ens topem amb la carn.

SALPER.

L'ESDEVENIDOR DELS FILLS

—Diu que els teus pares et volen comprar un altre germanet?

—Sí; si és noia, serà dida; i si es noi, el faran banquer.

La rondalla de les roses

Diu que les roses eren dones belles
que feien patir els cors de dolç anhel;
diu que tenien, per amants, les estrelles,
i es varen tornar flors de cara al cel.

Si això és història o faula
no us ho sabria pas dir,
només sé que les roses, sense dir paraula
m'han parlat a mi.

I feien un dir de rondalla,
un dir espurnejat d'anhels,
i cada rosa era una riulla
d'estels.

I jo que sóc tafaer de les coses
me les he anat mirant,
i a cada una de les roses
li he preguntat pel seu amant.

I m'han dit silenciosament:
El nostre amant, que ens don vida i ens mata,
és aquest sol ardent
que ens esclata.

I jo que he fet: He sentit dir
que havíeu estat dones belles
i vàreu devenir
flors esclatades mirant les estrelles.

I elles m'han dit: No en tenim pas memòria;
sols sabem que tenim aquest somriure franc
i aquest somriure és la nostra glòria,
la glòria de la sang.

I en aquella sublim riulla
hi he vist el do d'enamorar les coses,
i he cregut que l'amor és la rondalla
de les roses.

SALVADOR PERARNAU

Recompte de desapareguts

No fa gaires dies, els supervivents de la "Colla Apats i Lletres" — encara en resten, una dotzena de frare—, es reuniren al voltant d'una taula modestament parada, a Vallvidrera.

Un ingeni d'avant-guerra, amanit amb la plagasitat més xiroia, regnà durant tota la festa, com en els bons temps en què estaven de moda els versos xaradístics, les cantarelles bilingües, els acròstics i les setrilleres numèriques.

Un dels comensals, però, els amargà poc o molt la digestió — que se'ls comença a fer pesada al pes dels anys —, amb el recompte dels companys difunts.

I el balanç no podia resultar més sinistre; en el terme de trenta anys, la que un jorn fou famosa "Colla", ha perdut, si mal no recordem, als següents membres:

Antonet del Corral, Jep de Jespus, Enric Martí i Giol, Joaquim Roig, F. Tiana, L'avi Riera, Ego Sum, Salvador Bonavía, Francesc Comas, Anton Saltiveri, A. del Singlot, Ramon Ramon Vidales, Adolf Camps i Cortés, A. Déu, J. Cortina Rivera, J. Pallejà, J. Baró, J. Ximeno i Planas, Casimir Ribó i Malla, J. Cap, Domènec Bartrina, V. Tarriada, J. Aladern, etc., etc.

Tots havien estat col·laboradors espontanis del nostre setmanari, havent-se captat les simpaties dels lectors de fi de segle.

"L'ESQUELLA", adherint-se en esperit a l'àpat dels supervivents de la "Colla Apats i Lletres", dedica tanmateix un piadós record als seus morts.

AQUEST NUMERO

'HA ESTAT VISAT

PER LA CENSURA

L'EXPOSICIÓ ES PREPARA

Tinguin un monde paciència, senyors,
que s'ha de vestir.

B O R C H

La sardana de les il·lusions

L'Amada ve, tota amorosa,
duu la creença en son esguard,
mig riu d'encant per tota cosa
dins la finor del cap-al-tard.

Dringuen rialles musicades
florint esparses i cançons,
les més boniques són dansades
per nostres tendres il·lusions.

BALDOMER RIBES BANCELLS

Art i Artistes

SALA PARES

No és gaire freqüent que un pintor pugui ésser lloat per les qualitats que distingeixen la pintura d'En Mompou. Amb una simplicitat i una finesa de colorit gens ordinària, dibuixa bé i fins té la gràcia d'ésser desigual.

La desigualtat d'aquest artista no és un defecte, ans al contrari; no pinta com una màquina, sinó com un ésser intel·ligent i sensible a l'ambient al qual s'adapta del tot, fent quadros dels que molts pintors que es diuen equilibrats no són capaços de concebre ni de pintar.

Es de desitjar que En Mompou tingui un èxit sorollós; s'ho mereix, i avui és un dels representants que honoren la pintura catalana.

Na Encarnació Gómez presenta unes teles a l'oli i a

la aquarella, la majoria flors, tractades molt discretament i amb promences d'arribar a ésser una artista d'empenta.

Olot, amb els seus camps agradosos de color i d'ambient ja popularitzat pels molts pintors que s'inspiren a aquella comarca, està copsat en els quadros d'En Soler Jorba, molt encertadament i amb fina comprensió. En resum, és una exposició força agradosa.

L'Associació de Pintors i Escultors s'ha presentat per primera volta al públic amb un conjunt d'obres que representen una prometença per al futur. En conjunt és un xic trist per manca d'obres que sobresurtin donant la impressió de què els expositors s'han reservat per a presentar-se individualment.

Esperem que ho facin, per a judicar separadament un estol d'artistes que prometen en sa major part.

GALERIES LAIETANES

Un pintor que verament es lliura a la seva obra amb tota la febre d'un creador i que pinta amb la bona fe de qui, en fer art, no pensa en el mercantilisme ambient, és l'Antoni Farré.

Les seves teles estan tractades amb tot l'amor i tota la bona fe d'un que comença encisat per un art nou, i això no obsta per a què es tracti d'un pintor fet i que coneix l'ofici.

Encertat en el dibuix i coneixedor de totes les delicadeses del colorit, fa que la seva exposició sigui un en-

ELS PORUCS

—En Borralleres s'ha casat amb una dona molt lletja.

—Bé, aquesta és la que ensenya als amics.

ELS INFANTS D'ARA

—Ja hem fet la primera comunió; però sembla que anem a casar-nos.

cert i un èxit que celebren tots els amants de les belles arts.

Un exemplar del pintor que no s'atavala i amb quatre cops de brotxa fa els quadros al minut, és En Valdemí. Flors, retrats i paisatges, tot és fet amb la mateixa recepta; taques, espàtula i gruix de color; els nous rics s'embadaleixen, i els encàrrecs plouen, que és el que es busca.

Dos artistes molt joves exposen junts. En Vicens Anton, escultor, i l'Albert Junyent, pintor. Tots dos tenen ganes de fer via, i cadascú en el seu art té condicions per a sobresortir.

Les escultures d'En Vicens Anton, fetes amb normes clàssiques, però impregnades d'un caient de modernitat, són ben enteses i resulten un bon començament per un principiant que, en exhibir les seves obres, ho fa més com una demostració del que podrà fer en el futur, que com un fet acomplert.

En Junyent, més modernitzat en les seves pintures, té també una valor positiva i una intuïció que cal encoratjar, puix tenim la seguretats que farà parlar d'ell.

Dintre l'art dels vidres catalans esmaltats és difícil sobresortir; són avui bastants artistes de mèrit que conreen el mateix procediment, i fins diríem que s'inspiren en les mateixes fonts.

Tres damiselles exposen avui a can Parés els vidres llurs, i totes tres ho fan amb la gràcia i el bon gust que tenen acreditat.

Tant Na Euda Solé de Clapés com Na Núria Solé, demostren conèixer el seu art, i poden comptar-se com de les primeres.

N'Amèrica Cardunets treballa amb caràcter propi, amb una fantasia que fa encisadors els seus vidres i amb una mestria de procediment no sobrepujada.

BORIEL

TEMPORADA DE PRIMAVERA

En Mestres, sempre amatent i discret, prepara una temporada d'òpera per aprofitar l'Exposició. Sembla que serà una gran cosa. Es cantaran les millors obres del teatre rus i del de Wagner. L'òpera pròpiament dita la representarà "Turandot", de Puccini.

De cantar aquestes obres se n'encarregarà el bo i millor dels artistes mundials.

Veritablement, en Mestres és un home que sap fer les coses.

ORQUESTRA PAU CASALS

CONCERTS DE PRIMAVERA

Amb la regularitat de les estacions, vénen a la primavera i a la tardor els concerts Pau Casals. Tots els amants de la bona música hi compten. El nostre gran violoncellista, per molts, aquí i fora d'aquí, el primer solista del món, fa entre tant les seves "tournées", festejat a tot arreu, choiat, aplaudit i escoltat amb delectació. Però a l'últim, cobert de llorers, roda el món i torna al Born, convoca els seus músics i ens dona una sèrie d'audicions triades, en les quals treua amb les obres dels més grans clàssics les dels compositors de la terra.

Als seus concerts concorren els veritables amants de la bona música. Allò no és pas una agència matrimonial. El respecte al Director s'hi imposa. Això no vol dir que algun carcamal no entri rerassagat amb la prosopopeia estulta del poll ressuscitat i que no faci cruixir el seu orgull que solen tenir a la sola de les sabates, ni que alguna bona senyora no deixi caure el portamonedes ple de calderilla; però quan això succeeix, el Mestre es gira malhumorat i el seu esguard impacient obliga al silenci.

Acaba de tenir ple el Patronat i s'ha vist obligat a tancar l'ingrés amb la quota d'"entrada general" i les de circulars i graderies de pati i seients numerats de les files 2, 3 i 4. Nosaltres ens felicitem per l'èxit que tant ha merescut, però si ens podia admetre un consell d'amic, no admetria mai per subscripció la totalitat del taquillatge, per a conservar el caràcter de concert lliure. El públic acaba, en general, per deixar de compte els espectacles on no és admès lliurement, i d'això en resulten perjudicades la dignitat i la transcendència de l'actuació artística.

En el darrer concert ens plagué, més que tot, la interpretació donada a la "Simfonia" en "do menor" núm. 95 de Haydn, que no havíem sentit mai amb una tan elegant distribució de pauses i graduació dels elements melòdics. Allò mateix que, mal llegit, resulta una freda acadèmia, es converteix així en una múltiple germinació de vida. Ens dol de no poder parlar més extensament d'aqueixa rica interpretació.

En Morera fou molt aplaudit en dirigir personalment l'escena i dansa del foc de la seva òpera "Tassarba", però encara es mereixia més. En Francesc Pujol i Montserrat Campany foren també ben acollits, per més que faci de mal aplegar en una recensió, per poc crítica que sigui, la "Festa" i la "Dansa Índia", de valor popular català la primera i d'un gust exòtic la segona. L'Enric Casals ha escrit una sardana que no es pot ballar, "Trista", però que fa de molt bon sentir.

Van cloure el programa "Bacanal del Venusberg" (Wagner) i la "Gran Pasqua Russa" (Rimski-Korsakov), ja conegudes del nostre públic, executades amb una tècnica i un gust que honoren l'orquestra i el seu Director.

Mentre el Mestre Millet dirigeixi l'Orfeó Català i el Mestre Pau Casals aguantí la seva Orquestra, el Palau de la Música Catalana serà un lloc digne de peregrinació universal.

CLAU DE SOL

NOVEDADES

S'ha celebrat el benefici del primer actor Joaquim Torrents, amb "Judith", l'obra nova de Sagarra, i el segon acte de "Les llàgrimes d'Angelina". Bon programa, programa d'actor que té bon gust, i fuig de la pallassada i del "varieté".

Joaquim Torrents se'ns ha presentat aquesta temporada com un actor estudiós, ple de bona voluntat, discretíssim, intel·ligent. En el seu treball, reeixit gairebé sempre, no s'hi ha vist mai la improvisació llàstima que veiem en altres actors, sinó un profund estudi psicològic del tipus.

Joaquim Torrents és un actor digne d'elogi que, n'estem segurs, farà grans coses.

ROMEA

Per avui hi ha anunciat el benefici del primer actor i director Pius Daví, amb la represa de dues obres temps ha no representades: "Jesús que torna", de Guimerà, i "Bataneros en comandita", de Russinyol.

Heu-vos ací un bon programa que portarà molta gent al teatre del carrer de l'Hospital; un programa interessant i digne. Aquí, a casa nostra, les obres moren massa aviat als cartells, i, un cop mortes, rarament es reprenen.

El gest de Pius Daví, ple de bon sentit, ple de respecte, és digne d'elogi.

ESPAÑOL

Amb "La núvia en camisa" ha escrit Amichatis una comèdia deliciosa, plena de moviment i d'enginy. "La núvia en camisa" està inspirada, segons diuen, en un film alemany: "Der garten Eden".

Això, l'origen de la comèdia, no ens interessa pas. Ens interessa la realització. I la realització escènica que Amichatis ha fet d'aquest film, inspirant-se en l'assumpte d'aquest film, és una cosa perfecta. "La núvia en camisa" és una comèdia en la que hi ha moltes excel·lències: la novetat de l'assumpte, la finor del diàleg, la gràcia de les situacions.

Maria Fortuny és una gran adquisició. Actriu de molt temperament, creiem que amb igual justesa podrà interpretar la comedieta lleugera que el drama intens.

En general, la companyia de Santpere — en la que cal fer menció, també, de Berta Cambra i Ramon Quadreny — ha quedat molt arrodonida.

EL PROCES DE MARY ETA

No podia mancar, si les paraules es llancen com les cireres; les comèdies d'èxit s'assemblen a les comèdies d'èxit. S'han posat de moda els judicis, i tots els escenaris es van convertint en sales del criminal o del civil. Aviat el moviment teatral semblarà un gran Palau de justícia amb calabós i tot.

"El procés de Mary Dugan", al Romea; un jutge jueu "Judith"; un calabós a "La copla andaluz"; un assassinat a "La pícaro molinera", i, per últim, a l'Espanyol un nou procés: el de Mary Eta.

Aquest és un procés sorollós, escandalós, fantàstic: es tracta d'un procés autèntic importat de Nova-York i en el qual hi prenen part gent nordamericana de debò. De qui és el procés de Mary Eta no ho podem pas dir.

Tan sols sabem que ha portat molt d'enrenou i que els jutges i advocats del món hi tenen els ulls posats i que En Josep Santpere ha trobat una mina de fer diners.

TALIA

"El llit de la núvia" és una comèdia de Félix Gandera que ha traduït molt pulcrament Enric Lluelles. El traductor ja és una bona garantia. Enric Lluelles no traduirà mai, no signarà mai la traducció d'una beneiteria.

I, en efecte, "El llit de la núvia" no és una beneiteria. Al contrari: és una comèdia fina, plena d'elegància i de distinció. És una comèdia que té un aire senyorívol i amable.

Té, als nostres ulls, un gran mèrit: el de que no hi ha en ella cap grolleria, cap xavacanada, com hi ha en les altres comèdies del mateix gènere quan son traduïdes al català.

Que és una comèdia frívola, una comèdia lleugera? Sí, senyors: però és que no tot ha d'ésser transcendental al teatre.

De la companyia, bastant ben conjuntada, causaren excel·lent impressió les senyores Casals i López i els senyors Bruquera i Giner.

APOLO

"La Meiga", que en gallec vol dir la bruixa, té un llibre interessantíssim, emocionant i altament poètic. Cal felicitar els senyors Romero i Fernández Shaw, sortosos col·laboradors de Lope de Vega en altres obres.

La música té un gran mèrit. Música sàvia, difícil, plena de valors; música per a exquisits, digna—més que de la sarsuela—de l'òpera o del poema sinfònic.

**ELS VENEDORS DELS MERCATS
VESTIRAN DE BLANC**

No es poden pas queixar! els fan vestir de blanc per aprofitar el temps de la primera comunió.

La presentació magnífica de debò. Vestits i decorats són d'una gran riquesa. La interpretació—ja no cal dir-ho—, cosa d'eminència, sobretot per part de les senyores Romo, Saus i Alarcón, i dels senyors Segura, Peñalver i Caballé.

BARCELONA

Els començos de Lluís Fernández Ardavin ens feien esperar un gran poeta dramàtic. Després, però, aquest poeta dramàtic s'ha fos, s'ha perdut.

“La maja” és una evocació goyesca, tan vulgar i ordinària com les que hom ens ha servit fins ara.

Res no s'aguanta, ni els versos.

I ja és estrany en un poeta. Però és que els versos de Fernández Ardavin cada dia s'aguanten menys. Serà, tal vegada,

un excés de producció? Es molt possible. Un poeta veritable vol quelcom més que aquesta glòria d'estrenar cada quinze dies.

Els tipus de “La maja” són de cartró, com els versos. I després ens queixarem de les “spagnolades”!

La interpretació, molt digna per part de Carme Díaz i Rafael Bardem.

NUEVO

“La pícaro molinera” — diguem-ho per endavant — ha obtingut un gran èxit. Un gran èxit que ens sembla molt merescut. I molt justificat. Mireu si amb aquests elements no es pot aconseguir un gran èxit: llibretistes Antoni Asenjo i Angel

Torres del Alamo, el mestre Luna, el baríton Marc Redondo, el tenor Vendrell, el tenor còmic Palacios, la tiple còmica Rosita Cadenas, la tiple Martín.

"La pícaro molinera" té un llibre interessant, ben estructurat, graciós i ple d'enginy. El diàleg és del més reeixit que hem vist en el gènere. No de tots els llibres de sarsuela pot dir-se el mateix.

Quant a la música, dient que és de l'autor de "Molinos de viento" està dit tot. Però nosaltres afegirem que no desmereix en res de la de "Molinos de viento". Una música plena, ben orquestrada, rica en vena melòdica.

BOB

Ara aniran uniformats els venedors de mercats. Tots aniran blancs de roba.

El que potser no anirà uniformat serà la qualitat, el preu i el pes.

Altra volta tenim mariners Anglesos a Barcelona.

Sabeu perquè els mariners tan bon punt arriben a terra ja s'embriaguen?

Perquè estan tips de veure aigua.

Al Canadà han descobert camps d'or.

Quina sort tenen els del Canadà! Aquí, amb prou feines descobrim la lluna.

Però, com ho han sabut que era or? Es que encara hi ha algú que el coneix?

Segons el servei meteorològic de Catalunya, domina el cel nuvolós per tota la regió.

Ens en hem donat compte i fins hem vist ploure.

Al carrer del Sant Crist, va caure un noi de nou anys i es va fracturar l'húmer esquerre.

Recristo!

Des de dimecres passat, el tren de Sarrià anirà per sota terra.

Els morts que ha fet anant per damunt, ara se'n deuran alegrar.

Prop de Can Baró va ésser detingut un individu (no volem dir cap indi que se li hagi mort la dona), quan es disposava a deixar un fetus.

Això ja és més propi d'un "indio" que d'un individu.

Es diu que al començament del carrer de Balmes hi construiran un monument al vianant desconegut mort pel tan avorrit carril de Sarrià.

Com que ja s'ha inaugurat el servei soterrani, ara es podrà passejar tranquilament pel carrer que fins ara era el més perillós de Barcelona.

Un noi n'ha ferit greument un altre de un tret de carrabina. Conseqüències de les joguines que passen els Reis.

S'està enllestint el sumari per la mort del boxador Perazzio, ocorreguda a l'Olympia.

La veritable cultura no ha de lamentar mai casos semblants.

A Sant Feliu, uns pots de pintura esclataren i feriren uns nois. Alerta, pintors!

Barcelona té molta circulació.

Tots els guàrdies urbans que entren es cuiden de la circulació, però deixen abandonats els altres serveis.

Per vigilar catorze o quinze carrers sols hi ha un urbà. S'ha de nedar i guardar la roba.

Quan hi posarà remei l'Ajuntament?

D'ara endavant es podrà acabar els espectacles a dos quarts de dues de la nit.

Ho trobem molt encertat; però, ¿per què sols ha d'ésser a l'estiu i no tot l'any?

S'ha fet una línia fèrria en ple Paralel.

En Roure ho aprofitarà per fer un sàinet que pot titular: "El guardavies del Paralel".

El nostre amic i col·laborador el poeta Salvador Perarnau, en els Jocs Florals de Barcelona d'enguany, ha obtingut l'Englantina d'or amb la poesia "L'Hereu de les muntanyes".

No cal dir com felicitem l'amic Perarnau i com ens felicitem nosaltres.

"L'ESQUELLA" participa de l'honor del seu poeta.

Es celebrà la festa de Sant Jordi amb molta brillantor. Però no deuria ésser la brillantor del sol, perquè no va sortir en tot el dia.

Ll. R. P.—Doni el nom i es publicarà totseguit, però no responem de les conseqüències.

Julià Dols.—Res, no farem res amb versos.

C. Bigas i Munné.—No va perquè és massa llarg.

Anselm Gómez.—Això sembla un embolic que ni el linotipista l'entendria.

Carles Bigas.—L'Elogi de primavera ara no pot anar, home! No veu que chits!

A. C. A.—Els seus versos encara no estan bé. encara no són publicables. Hi ha, però, en ells, imatges i frases de veritable poeta. Adquireixi una gramàtica d'En Fabra i segueixi treballant amb calma i amb amor.

J. V.—Va.

Ll.—Perdoni's, però ens sembla massa gastat.

"Sents".—Va un dels treballs. L'altre ens sembla indigne de vostè.

J. de S.—Comprenquí que el teatre líric, quan no es català, no ens interessa massa. A més a més, com podrà veure, ja se n'ocupa el nostre crític.

P. J.—Es poc interessant.

R. C.—El mateix li diem.

Ll. R. C.—Vostè ho pot fer millor.

D. C. i O.—Poc interessant aquesta vegada.

P. P.—El dibuix no és prou reeixit. Però vostè té condicions i ho farà bé. Si li sembla bé, aprofitarem l'acudit.

MALLORCA

Album de fotografies de la Illa daurada, compilades per O. Junyent, 52 vistes.

Ptes. 12

BARCELONA A LA VISTA

Album de 352 vistas de la capital de Catalunya
y sus alrededores

Espléndida encuadernación a la inglesa: tapas oro y negro

PTAS. 20

Montserrat a la vista

Fotografías y guía de la famosa montaña catalana

Ptas. 2

NOVEDAD

El príncipe Yousouppoff

Cómo maté a RASPUTIN

Un tomo 8.º Ptas. 5

NOVEDAD

Fedor Cladkop

El cemento

NOVELA

Un tomo Ptas. 4

COL·LECCIÓ D'OBRES SELECTES

Acaba de sortir
VOLUM III
DIDEROT

LA MONJA

Traducció catalana i pròleg de **Lluís Capdevila**

Preu: ptes. 2,50

AVIAT VOLUM IV

COSES VISCUCDES

per **Santiago Rusiñol**

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponents se'ls atorga rebaixes.

M. Lardona

PIUS DAVÍ

que avui celebra el seu benefici al Romea.